

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра бізнесу та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Р.Р. Білоскурський

«25» жовтня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

**ОБГРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ**

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-наукова програма

Економіка

(назва програми)

Спеціальність

051 Економіка

(вказати: код, назва)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», останнє затвердження: наказ ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 20 вересня 2023 р. № 349.

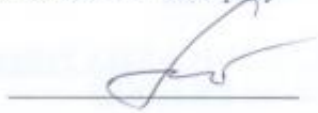
Розробник:

Кобеля З.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Економіка» і затверджено на засіданні кафедри бізнесу та управління персоналом

Протокол № «4» від «10» жовтня 2023 року

Завідувач кафедри

/Ю.М. Лопатинський/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «2» від «25» жовтня 2023 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

У дисципліні «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків» вивчаються теоретико-методологічні підходи з визначення управлінських рішень, організаційні механізми та процесорні технології їх прийняття з урахуванням невизначеності; висвітлено особливості прогнозування та обґрунтування оптимального вибору альтернативних рішень на засадах використання економіко-математичного інструментарію; визначено засоби управління ризиками, методи їх оцінювання та шляхи мінімізації при обґрунтуванні рішень. Теоретичний матеріал структурований у відповідності з логікою засвоєння аспірантами основних понять, економічних категорій, методів і засобів їх використання в практичній діяльності з урахування середовища невизначеності та ризикованості.

2. Пререквізити.

Відповідно до структурно-логічної схеми побудови навчального плану, зміст цього курсу є синтетичним, його вивчення базується на концепціях і поняттях, які вивчаються паралельно в дисциплінах Проєктний менеджмент, Актуальні проблеми економіки, Методи і моделі прийняття рішень, тощо.

3. Результати навчання.

Відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 051 Економіка) вивчення дисципліни «Статистичний аналіз в економіці» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

Програмні результати навчання:

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН11*. Формувати індивідуальну траєкторію саморозвитку, самонавчання та професійної поведінки, приймати оптимальні рішення щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, проявляти креативність, оригінальність, ініціативність, гнучкість, стресостійкість, лідерство тощо.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	1	8	16			66		залік
Заочна	1	2	3	90	2	4	6			80		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів/годин 3/90											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ./семін.	лаб	інд	с.р.		лекц.	практ./семін.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять												
Тема 1. Сутність та технології прийняття управлінських рішень	15	2	2			11	15	1				14
Тема 2. Обґрунтування рішень та оцінювання їх ефективності	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 3. Невизначеність як першопричина ризику управлінської діяльності	15	1	3			11	15		1			14
Тема 4. Ризики та їх вплив на прийняття управлінських рішень	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 5. Якісне та кількісне оцінювання управлінських ризиків	15	2	4			9	15	1	1			13

Тема 6. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику	15	1	3			11	15					15
<i>Усього годин</i>	90	10	20			60	90	4	4			82
<i>Підсумкова форма контролю</i>	залік											

3.3. Зміст індивідуальних завдань для самостійної роботи аспіранта

№	Назва завдання	Кількість годин
	1. Концепція регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринку. 2. Розробка та обґрунтування інвестиційних проектів. 3. Методи розрахунку ефективності проектів з врахуванням і не врахуванням ризиків. 4. Зміст та методи визначення інноваційних стратегій підприємства. 5. Децентралізація управління підприємством. 6. Програма підготовки і перепідготовки керівників і спеціалістів підприємства при реформуванні підприємств. 7. Технологія виконання завдань плану реформування підприємств. 8. Реінжиніринг бізнес-процесами. 9. Реструктуризація і управління бізнес-процесами на підприємстві. 10. Склад та особливості бізнес-процесів. 11. Управління асортиментом продукції на підприємстві. 12. Система управління витратами на підприємстві. 13. Планування цін на продукцію підприємства. 14. Шляхи та заходи скорочення валових витрат на підприємстві. 15. Організаційні структури підприємства і шляхи їх удосконалення. 16. Етапи формування нових організаційних структур управління в процесі реструктуризації. 17. Регіональні програми реформування економіки.	60
...	Здобувач може обрати іншу тему, погодивши її з викладачем.	

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання онлайн-презентацій: вони можуть бути створені викладачем або іншими експертами з прийняття рішень та управління ризиками

та включати пояснення концепцій, приклади і вправи, щоб аспіранти могли краще зрозуміти матеріал. Використання платформ для веб-конференцій, таких як Zoom або Google Meet, дозволяє здобувачам та викладачам спілкуватися в режимі реального часу. Викладач може проводити лекції, задавати запитання, обговорювати кейси та спілкуватися зі здобувачами.

Використання соціальних мереж: Використання платформ соціальних мереж, таких як Facebook, може стимулювати активну комунікацію між здобувачами та викладачем. Це дозволяє здобувачам ділитися думками, задавати запитання та обговорювати теми, пов'язані з обґрунтуванням управлінських рішень та оцінюванням ризиків.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання, які надають доступ до курсів з прийняття управлінських рішень та оцінювання ризиків. Ці платформи можуть містити відеоуроки, завдання, оцінювання та форуми для обговорень.

Кейс-студії та проектна робота: Використання кейс-студій та проектних завдань може допомогти здобувачам застосувати знання про прийняття управлінських рішень та оцінювання ризиків на практиці. Це дає можливість розвивати аналітичні навички та сприяє глибшому розумінню предмету.

Графічні інструменти та візуалізація: Використання графічних інструментів та візуалізації, таких як матриці вигравів, прибутків, діаграми, схеми та ілюстрації, може допомогти візуалізувати концепції ризик-менеджменту та зробити матеріал більш доступним для аспірантів.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні.

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- кейс-метод;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерії підсумкового оцінювання.

Навчальний матеріал розподілено за 2-ма модулями. Максимальна оцінка за кожний модуль складає 30 балів. Ще 40 балів здобувач може отримати на заліку.

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація) відповідь здобувача, звіт та презентація матеріалів з аналізу ризик-менеджменту підприємства чи організації, на прикладі яких виконується дисертаційна робота. Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- презентація результатів виконання командних завдань;
- групова робота, захист бізнес-кейсів, проєктів;
- ділові ігри;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- модульні контрольні роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувача під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології управління заінтересованими сторонами для розв'язання проблем, що розглядаються;
- розуміння принципів ризик-менеджменту та уміння оцінювати його ефективність на прикладі конкретного підприємства (організації);
- застосування аналітичних підходів до оцінки прийняття управлінських рішень;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань, бачити слабкі й сильні сторони організації, обґрунтовувати можливості і загрози, що існують у зовнішньому середовищі організації з погляду ефективності прийнятих рішень;
- вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
- обґрунтованість висновків щодо розробки стратегії прийняття рішень на досліджуваному підприємстві (організації).

Здобувач освіти протягом вивчення курсу може отримати оцінки за розуміння теоретичного матеріалу (до 10 балів) та за практичні результати роботи за кожною з тем (до 50 балів):

Теоретичні результати навчання оцінюються за виконання таких завдань: підготовка та презентація дослідження – до 10 балів; написання тез доповіді та виступ на науковій конференції – до 10 балів (на вибір здобувача).

Практичні результати оцінюються за результатами участі аспірантів на кожному з практичних занять.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку, завданням якого є підготовка та захист індивідуальної роботи.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі
з дисципліни «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання
ризиків»**

Поточне тестування та самостійна робота							ІНДЗ	Залік	Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Модульна робота			
5	5	5	5	5	5	20	10	40	100

T1, T2 ... T6 – теми.

5.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. Рекомендована література

6.1. Основна

1. Кифяк В.І., **Кобеля З.І.** Обґрунтування економічних рішень і оцінювання ризиків: посібник-практикум. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 192 с. (Рекомендовано Вченою радою ЧНУ)
2. Обґрунтування підприємницьких рішень і оцінювання ризиків: посібник-практикум / уклад. : Кифяк В.І., **Кобеля З.І.** Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2018. 160 с.
3. Ігнашкіна Т.Б., Гончарук О.В., Кербікова А.С. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Ч.І: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2021. 106 с.
4. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Найдовська А. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 2 : навчальний посібник. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2023. 114 с.
5. Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінка ризиків: конспект лекцій. Д / Уклад. І. О. Цимбалюк; Н. В. Павліха. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 130 с.

6.2. Допоміжна

6. Методологічні основи управлінських рішень як інструмент ефективного управління підприємствами / Овдіюк О.М., Левківська Л.М. // *Економіка АПК*. 2020. № 1 С. 75
7. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Львів : Українська академія друкарства, 2019. 268 с
8. Донець Л.І., Шепеленко О.В., Баранцева С.М., Сергєєва О.В. Веремейчик О.Ф. Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. ; За заг. ред. Л.І. Донець. К.: ЦУЛ, 2012. 472 с.
9. Світлична Т. І. Конспект лекцій з дисципліни «Обґрунтування підприємницьких рішень і оцінювання ризиків» (для студентів 4 курсу денної і 5 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства». Х.: ХНАМГ, 2012. 111 с.
10. Обґрунтування підприємницьких рішень і оцінювання ризиків: консп. лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 75 с.
11. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій. Харків : ХДУХТ, 2019. 93 с.
12. Гвоздєва Т.М. Обґрунтування підприємницьких рішень і оцінювання ризиків. Частина 1: Навч. посібник / Гвоздєва Т.М., Ігнашкіна Т.Б., Сомова Л.І. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. 72 с.
13. Марковець В.М., Соколова А.Ф. Моделювання ціноутворення на ринку нерухомості в період кризи. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. Серія: Економічні науки, [S.l.], п. 57, р. 83-93, жовт. 2020. URL : <<http://ven.chdtu.edu.ua/article/view/206473/207065>>.
14. Макарченко В.М. Економічний ризик і методи його вимірювання: Навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2018. 46 с.
15. Крекотун С.А. Обґрунтування підприємницьких рішень у малому бізнесі. *Економіка розвитку*. 2012. № 3. С. 28-31.
16. Раєвська О. В. Моделювання процесів формування підприємницьких рішень на промислових підприємствах з урахуванням ризику. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №8. С. 230-234.

7. Інформаційні ресурси

www.nau.kiev.ua – Нормативні акти України.
www.me.gov.ua – Міністерство економіки України.
www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України.
www.lawukraine.com – База українського законодавства в Інтернет.
www.bucoda.cv.ua – Офіційний сайт Чернівецької області.
www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
www.alpha.rada.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека.
www.library.if.ua – Національна бібліотека наукових видань.
www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
www.dev.lac.lviv.ua/lib – Електронна бібліотека Львівської комерційної академії.

www.lib-gw.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека ім. Максимовича.

www.lib.dp.ua – Дніпропетровська обласна наукова бібліотека.

www.library.vinnitsa.com – Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва.

www.lsl.lviv.ua – Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника.

www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького.

www.economics.com.ua – Велика економічна бібліотека.